

Х. ФИНАНСИ

Информацията в раздел „Финанси“ е систематизирана в осем подраздела: държавни финанси; финансово състояние на предприятията от нефинансовия сектор; финансови институции; пари и кредити; платежен баланс и външен дълг; застраховане; инвестиционни посредници и дружества и сдружения и фондации.

Подраздел „Държавни финанси“ е разработен въз основа на данни, получени от Министерството на финансите.

Консолидираният държавен бюджет представя данните за правителствения сектор и обхваща републиканския бюджет, бюджетите на социалното осигуряване, съдебната власт, висшите учебни заведения с правителствено финансиране, БАН, общините и всички извънбюджетни фондове и сметки.

Републиканският бюджет обхваща централния републикански бюджет (бюджета на Министерството на финансите), бюджетите на другите министерства и ведомства, на областните управи и на Сметната палата.

Подраздел „Финансово състояние на предприятията от нефинансовия сектор“ е разработен въз основа на данните, събирани от Националния статистически институт на база годишните счетоводни отчети. Информацията е получена от нефинансовите предприятия от обществения и частния сектор.

В броя на предприятията към 31.12. (табл. 7) са включени само предприятията от нефинансовия институционален сектор и водещи двустранно счетоводните си записвания.

Подраздел „Финансови институции“ е разработен въз основа на информация, предоставена от Българската народна банка.

В броя на търговските банки е включена и банка „Държавна спестовна каса“. Не са посочени броят и резултатите от дейността на банките в ликвидация.

Подраздел „Пари и кредити“ е разработен въз основа на информация, предоставена от БНБ.

Паричната маса (табл. 15) е обобщаващ показател, характеризиращ състоянието на паричното обращение и финансовата система. Той е сума от бързоликвидни пари, влияещи непосредствено върху паричното обращение, т. нар. „тесни пари“ (паричен агрегат М1), потенциални (квази-) пари и специални депозити и инструменти на паричния пазар.

Тесните пари - паричен агрегат М1, включват парите извън банките (парите в обращение) и безсрочните депозити.

Показателят „пари извън банките“ се формира, като от паричната емисия на БНБ за съответната година се извади сумата на парите в касите на всички търговски банки.

Безсрочните депозити в банките са всички депозити, платими при поискване, прехвърляеми чрез чек или използвани по друг начин за извършване на разплащания без ограничения или глоби.

Потенциалните (квази-) пари са пасиви на паричната система, които не се използват като директно средство за разплащане в даден момент, но са паричен потенциал, който в бъдеще при определени условия може да се окаже в сферата на паричното обращение. Такива са спестовните и срочните депозити, както и депозитите в чужда валута.

Спестовните депозити са лихвоносни непрехвърляеми депозити. Те са само на населението и са единствено в левове. Към тях се отнасят и някои други видове депозити (напр. детските).

Срочните депозити са депозити с фиксиран срок. С термина срочен депозит се означава също и депозит, който може да бъде изтеглен след предварително предизвестие. Срокът на предизвестие е фиксиран в договора за депозит.

Депозити в чужда валута са всички депозити на резиденти, деноминирани и платими в чужда валута, независимо от вида и срочността им. Тук се включват както текущи сметки, така и срочни депозити.

Специалните депозити (депозити срещу внос и блокирани депозити) и инструменти на паричния пазар са най-слабо ликвидните парични средства. Те са в левове и във валута и заедно с паричния агрегат М1, потенциалните (квази-) пари формират най-широкия паричен агрегат М3 (парично предлагане, широки пари).

Подраздел „Платежен баланс и външен дълг“ е по данни на БНБ. Публикуваните данни в табл. 21. „Платежен баланс на България в конвертируема валута“ са по аналитичното представяне на платежния баланс в съответствие с петото издание на „Ръководството по платежен баланс“ на Международния валутен фонд.

В табл. 22. „Брутен външен дълг по кредитори“ са посочени дългосрочните и краткосроч-